

НИКОЛА́ЄВ Микола Федорович (01(13). 11. 1882, м. Слов'янськ Ізюм. пов. Харків. губ., нині Донец. обл. — 1941, м. Горки Могильов. обл., Білорусь) — ботанік, музеєзнавець. Брат [В. Ніколаєва](#). Професор (1924). Державні нагороди СРСР. Закін. Харків. університет (1910). У 1909–11 — викладач Землемір. училища і Кадет. корпусу; водночас 1910–15 — пом. зав., зав. Природн.-істор. музею, 1914 — в. о. зав. Ентомол. бюро Губерн. земства (усі — Полтава). 1917 — зав. фітопатол. відділу Кутаїс. ботан. саду (Грузія). Від 1918 — викладач Укр. нар. університету; водночас від 1920 — зав. с.-г. від-

ділу Центр. пролетар. музею Полтавщини, 1920–23 — викладач Вищої робітн. школи і створ. на її основі Агрокооп. технікуму, 1924–30 — проф., зав. кабінету ІНО, також зав. його ботан. ділянки (усі — Полтава). Від 1930 працював у Білорус. с.-г. інституті (м. Горки). Н. — один із перших організаторів охорони природи на Полтавщині. Здійснював геоботан. вивчення тер. сучас. Полтав., Черніг. і Харків. обл. Уперше запропонував створення повіт. с.-г. музеїв Полтав. губ., Ботан. саду в Полтаві (1913).

Основні праці

Об учреждении в Полтаве ботанического сада // 2-й съезд лесовладельцев и лесоводов при Полтав. об-ве с. хоз-ва, 18–21 декабря 1913. П., 1914 (співавт.); Матеріали щодо рослинності на степах Полтавщини // Зап. Полтав. інституту соц. виховання. 1930. Т. 5; Рослинність сіножатів на схилах правого берега долини р. Ворскла в околицях м. Полтави // Там само (співавт.); Влияние глубины вспашки на сорную растительность в условиях подзолистых почв // Тр. Беларус. с.-г. института. Горкі, 1936. Т. 5(27).

Рекомендована література

1. Самородов В. М., Кигим С. Л. Постаті природознавства та музейництва Полтавщини (XIX–XX ст.). П., 2016.

[В. М. Самородов, С. Л. Кигим](#)

Бібліографічний опис:

Ніколаєв Микола Федорович / В. М. Самородов, С. Л. Кигим // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-74298>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).